

List izhaja vsak petek

in velja s poštnino vred in v Gorici domu poslan: za celo leto 3 gold., za pol leta 1 gold. 50 sold., za četrto leta 80 sold.— Za ude nar. - polit. društva „GORICA“ je cena določena, kakor za druge naročnike. Posamezni listi se prodajajo po 6 sold. v tiskarni.

GLAS

Naročnina in dopisi

naj se blagovoljno pošiljajo opravičeno v nunskih ulicah v tiskarno Karol Mail-ling-ovo. Vse pošiljatve naj se frankujejo. Rokopisi se ne vračajo. Označila se sprejemajo. Plača se za navadno vrstico, če se naznanilo samo enkrat natise, 8 sold., če dvahrat, 12 sold., če trikrat, 15 soldov.

Današnji list pošljemo vsim dosedajnim naročnikom in še nekterim drugim gospodom. Kdor ga ne vrne, zapišemo ga kot naročnika.

Od kod toliko hudobij?

Zažarila je rumena zarja novega leta; skočimo na noge, opasujmo se na delo. — Kako delo nas čaka? Čaka nas boj, boj za svobodo, omiko in napredek, za svobodo, omiko in napredek na verski podlagi. Vera nam je dragocen biser, podarjen iz nebes; vera nam je zatočišče v hudih morskimi viharjih; vera nam daje moč v krutih borbah, tolažbo in pokojno srce v težkih verigah; vera je naša čast, sreča, veselje in življenje; vera so tla, iz katerih poganja prava svoboda držav in dežel, gospodarjev in hlapcev; vera je drevo, ki prinaša sladki sad krščanske omike; vera je temelj, na katerem sloni napredek človeštva. Liberalizem hoče svobodo, omiko in napredek brez vere, in kaj je dosegel? Svobodo vesti in cerkve tepta z nogami; može, veri in prepričanju zveste, zapira v ječe; z omiko polni otrokom glave, da jim kmalu oči ven skočijo, srce pa pušča prazno in pusto, kakor postno polenovko (štokfiš); napredek v dolgovi, davkih in hudodelstvih napreduje strašansko. Liberalizem dela iz razumnih ljudij neumno živino, ki se valja po luži; dečkom vsaja misel na prešestvo, dvoboj in samomor; iz mladenčev dela zverine in rise, ki svoje roke perejo v bratovski krvi.

LISTEK.

ZA NOVO LETO.

[S. Gregorčič.]

Stari rimski bog Janus je imel dva obraza; z enim je gledal nazaj, z drugim naprej, z enim, starejšim, se je oziral v preteklost, z drugim, mlajšim, pa v prihodnost. Prvi dan januarja, ki je po njem dobil svoje ime, imamo tudi mi navado pogledati naprej in nazaj, v staro in novo leto: v staro navadno se starikavam, čmerim, računajočim licem, v novo pa z živim in nadejnim ocesom. Pri današnjih sebičnih, materjalističnih načelih stori to večina pač le v toliko, kolikor se tiče njenega ekskluzivnega „jaz“, razvun katerega nič nij, ali če je kaj, je (se ve da!) le zaradi tega „jaz“. Pustimo take! Drugi, katerim je ostalo še kaj idealnih nazorov, oziroma se tudi na svojo nesrečno domovino, pogledjmo njeno polpreteklo zgodovino, — in, če je preteklost res prihodnosti mati, če je historia v resnici vitae magistra, — no! morda se bomo venpar kaj naučili za bodoče delovanje.

Zalosten izgled naše baže imeli smo božične praznike v Gorici. Devetnajstleten mladenec iz Renč, edini sin matere vdove in podpora dveh sester, je svoje življenje izdihnil pod morilčevim nožem. Drug njegov tovarš, ves ranjen in razbit, je po čudeži pri življenji ostal. Nenadoma sta bila napadena; branila sta se, kolikor sta mogla, ali nič jima ni magalo. O nočnih stražarjih ni bilo ne duha ne sluha, akoravno se je to godilo v obljudenih ulicah. Mestnemu starešinstvu ne želimo drugega, ko to, da bi se bilo vdeležilo pogreba ranjkega. Nепretrgani jok in stok zapuščene vdove skoz tri dni in noči, vpitje in žalovanje nepotolažljivih sester, zdvijano obličje uboge matere, kateri je bila otrokova krv vedno pred očmi, obupljivo zahtevanje sester, naj se jim brat še v grobu odkrije, solze in ihtenje okoli stoječe žlahte, žalost in nevolja občanarjev, to je bil presunljiv prizor, kateri kaže judu in kristjanu na mrtvaški črepinji pisano odgovornost, ki jo ima občinsk svetovalec in odbornik.

Grozovitež, ki je to hudodelstvo doprinesel, je že vjet in lahko svojim zapejljivcem liberalcem tako-le govori: „Kje ste zdaj vi svobodnjaki, ki ste me navdajali s sovraštvom do duhovnov, da jih nisem poslušal in jim nisem veroval? Kje ste vi naprednjaci, ki ste me učili zaničevati cerkev, in ste izrili iz mojega srca njene nauke? Bil sem vaš zvest učenec in vaša načelā sem do zadnjega lasu izpeljal, in kaj se mi je zgodilo? Obečevali ste mi svobodo, in zdaj sem v železje vkovan; imeli ste me na poti omike, in svet me imenuje grozoviteža; rekli ste mi, da napredujem, in bojim se, da je vrčica napredena in po-

Kar se moje malenkosti tiče, moram kar odkrito izreči, da v ravno preteklo dobo naše dogodivščine vpiram oči le z nagrbnjenim in žalostnim pogledom, s pogledom, iz katerega govore prevarjene nade, pomilovanje ubozega a dražega mi naroda in skrb za njegovo bodočnost. In kaj bi ne! Saj pogled v polpretekle dni je pogled v dobo, ki je lepo staro slovo v prej edinem slovenskem tabru razrušila, je pogled v dobo bratovskega razpora, bratomorne vojske.

Uže so bili po dolgi, tisočletni noči napočili Slovencem lepši dnevi. Nadejali smo se uže da se izpolnijo proroške besede pesnikov: „Vremena bodo Kranjcem se zjasnile“. Nadejali smo se, z vzajemnim trudom sezidati potomcem velikansk, veličasten in sijajno okinčan naroden dom, v katerem bi bili vsi Slovenci pod vodstvom ene matere ena narodna zadruga, ki bi složno delala za občni blagor, za splošno korist, srečo in slavo. En namen, en velik, uzoren namen pred očmi, bili smo edini tudi v gesli in v sredstvih, bili smo en tabor boreči se pod eno zastavo.

Ptujec je sicer s početka na nas zaničljivo

vita, ki me en seženj nad zemljo potegne; in vi bote moji krvniki (beriči), ker, dokler sem evangeliju veroval, bi ne bil nikoli prijel za nož.“ Tako lahko govori, in liberalni možje morajo molčati, ker nimajo besede, ki bi mu jo odgovorili.

„Farji“ učijo, da starši, gospodarji in mojstri morajo skrbeti za svoje otroke, služabnike in učence, da jih morajo napeljevati k pobožnemu življenju, da morajo jenjati v nedeljo in praznik od dela ter posvečevati dan Gospodov, da jih morajo pošiljati in voditi v cerkev k službi božji, k sv. sakramentom, k nauku in k pridigi. Liberalizmu je vse to prazna vera, vraža, neumnost, kvanta. Zato se pa nahaja v Gorici, da 12- do 16letni dečki, rokodelski učenci in pomočniki, poleti v saboto večer do polnoči in do dveh po polnoči popivajo po krčmah in beznicah; od dveh do štirih vganjajo z daleč razlegajočim se trušom in hrušom svoje burke na razpotji stranskih ulic, kjer jih živa duša ne moti, med tem ko oni celo okolico dramijo; ob štirih dražijo in napadajo kmeta okoličana, ki nese butaro v mesto in se mora neporednih razsajalcev s palico braniti; po štirih se posvetujejo, na kateri vrt pojdejo češnje krast (pardon! brat, ker krasti je barbaričen izraz); ob peti, ko zvon sveto jutro zazvoni, se vlečejo vsi vpehani, trudni in zaspani v posteljo, iz ktere prilezejo vsi mršavi o poludne, ko skleda humanitete na mizi hlapi. Iz takih svobovnih meščanov mesto po vsi pravici pričakuje prihodnjih svobodnih lenuhov, tatov in drugih mrčesov, katerih je liberalen plašč polen, kakor grintava (krastava) glava ušij.

gledal, kot bi brojna perzijanska četa na malo trumico težkih Lakedemoncev; toda, čeravno so na nas leteli iz sovražnega tabra celi oblaki puščic, ki so otemnile skoro solnce nad nami, — mi se nijmo oplahili. Videti naš pogum, navdušenost in enodušnost našo, — prisiljen je bil celo sovražnik nas spoštovati in pravice nam priznavati, in — ko bi se ne bila prokleta nesloga med nas zasejala, — morda bi bila zdaj zmaga in slava dobljena in prihodnost zagotovljena; gotovo pa bi bili mnogo bližje svojim uzorom. A sedaj, kam smo prišli?

(Konec prih.)

Nekdaj in zdaj.

(Dalje.)

Očak Jakob, (kdo ni še slišal od njega?) je na svoji smrtni postelji svojemu sinu Isaharu rekel: Isahar, močen osel: (1. Mojz. XLIX, 14.). Po sreči je oče svojemu sinu o sebi rekel, sicer Bog vé, kako bi bila ta reč se končala; po sreči tudi se je to godilo v vzhodnih

Ali vé slavno starešinstvo, kaj se po mestu godi? Naša dolžnost ni podačevati ga o tem; ali nevolje ne moremo zamolčati, ki meščane spreha, kader jih ponočni vrisk in pisk, tulenje in rujojenje, spakovanje in krohotanje po mestnih ulicah iz spanja budi; zamolčati ne moremo strahu, ki male in velike spreleta, ko vsako drugo jutro vstanši slišijo pripovedovati nove pretepe, tatvine in poboje, nova sleparstva, pošilstva in vlome, nove škode, nesreče in božje rope; govoriti smo siljeni o nekdanji varnosti, katero zdaj kcmaj po imenu poznamo; v misel se nam vriva nekdanja poštenost, katero sedanji epigoni za basen imajo; v misel se sili nekdanja zvestoba, katero sedanji omikani in razsvetljeni svet toposti pripisuje.

Kak namen imajo naši „bersaglieri“? ali nas hočejo privaditi na italijansko ime in uniformo? ali nam hočejo kazati, kako se na mestne stroške po ulicah prijetno šeta? Ali plačujemo davek od želodca, da se „bersaglieri“ gizdavo in potratno oblačijo? — Starešinstvu je izročena varnost našega življenja in premoženja; ali z žalostnim srcem vidimo, da varnost postaja vedno manjša. Tudi ni upati boljših časov, dokler vlada liberalni duh; zato je dolžnost mestnega starešinstva podpirati cerkev in kršansko odgojo otrok.

Dandanašnji liberalizem je brezboštvo in brezverstvo; njegovi nauki, dosledno izpeljani, vedejo posamezne do umora in vsakega zločinstva, društvo pa do neizogibljivega pogina v petrolejski komuni. Sveta dolžnost vsakega domoljuba je razkrivati pozabljive posledke liberalnih načel, ki se zakrivajo pod pisano odejo svobode, omike in napredka. Njegova svoboda je silovitost, omika laž, napredek hinavščina, sleparija in zijoč propad. Gojiti in širiti pa moramo kršanska načela, o katerih spričuje dvajsetstoletna zgodovina, da sužnjim okove nemajo, pravico nedotakljivo oznanujejo,

deželah, kjer so osli visoki časti, in kjer se človeku bolj zameriš, ako mu rečeš n o r e c, ali p a t e p e c. kakor pa, če mu rečeš o s e l, ker si tak priimek še celo v čast šteje. Tako, kedar se na Tuniški tron nov Bej vsede, oznanjuje klicarji podložnim: J. J. b i k v s e h b i k o v s e j e n a t r o n u s e d e l! „De gustibus non est disputandum!“ — Ko sem bil še otrok doma, nismo imeli v Ipavski dolini še nobenega osla, to je, da me prav umete, nobenega štirinogatega osla, ker oslov, ki imajo po dve nogi, ni manjkalo nikoli tudi pri nas, kakor povsod. Ako se še prav spominjam, neki Budanjec si je bil prvi osla omislil. Neko jutro zariga v Budanjah osel, da se je po celi Ipavski dolini notri do Šentvida in do Podrage slišalo. Star možicelj, to slišati, reče na to ves nejevoljen; „Viš ga hudiča! kdo je še kedaj kaj tacega slišal v naši dolini?“ V tistih časih namreč smo bili le o somnjih, na pr. pustni ponedeljek, velikonočni vtorek, o sv. Simonu itd. tako srečni, da smo kterega uhača videli, ko so Lah s takimi preljubeznjivimi živalicami k nam zahajali. Pa zdaj? „quantum mutatus ab illo!“ zdaj bo kmalu več oslov pri nas, kakor krav. Tako se svet vedno vrti in spreminja, in mi ž njim. Kje so zdaj tisti srečni časi, ko smo pri

um bistrijo, srce blažijo, človeka povzdigujejo iz zemeljskega prahu do nebeških viščin. Samo kršanska načela imajo zmožnost in nalogo rešiti in varovati človeštvu svobodo, ohraniti in širiti omiko, pospeševati napredek v vsem dobrem.

Urno toraj na noge, sprejmimo boj za vero in dom.

Dopisi.

V Gorici 28 dec. — (Čitalnica — zima.) Občni zbor čitalnice naše bil je v sredo 23. p. m. Zmed vsih tukajšnih in zunanjih udov bilo je nazočih 37 — majhno število, ako se pomisli, da šteje čitalnica precej nad sto udov. Gospod prvosednik je v svojem nagovoru omenil, da stoji društvo na dobrih nogah posebno glede finančnih zadev. Iz sporočila tajnikovega se je razvidilo, da je čitalnica v pretečenem letu imela mnogo lepih besed in zabav, proračun za leto 1875 kaže, da se nakupi za čitalnico lasten glasovir, kar je vse hvale vredno. Ko je imela priti na dnevni red volitev predsednika, predlaga g. Ant. Ferfila, naj se glede na mnoge njegove zasluge in posebno za taktno postopanje kot predsednik g. Jeglič per acclamationem zopet izvoli. Zbor temu pritrđi in izvoljeni predsednik se zahvali za skazano mu zaupanje ter obljubi, da hoče vselej delati v prid priljubljene ljene mu čitalnice. Dalje se je še predlagalo, naj novi odbor pregleda društvena pravila, naj odstrani pomanjkljivosti in naj poskuša s čitalnico združiti „bralno rokodelsko društvo“. Ta predlog A. Ferfile je bil enoglasno sprejet.

Volitev odbora se prične in izvoljeni so: Dolenec, denarničar, odborniki: gg. prof. Erjavc, prof. Vodušek, prof. Šantelj, Hribar, učit., Vidic, kapl., Budal, sod. in A. Ferfila. Za namestnika: gg. Aug. Leban in Aug. Jakopič. Konservativna stranka se zborovanja ni vdeležila in mislilo se je, da bo pri volitvi odborovi liberalna stranka konservativni saj toliko pravična, kakor je bila ta liberalni pri lanski volitvi, ko

kosilu iu pri večerji okoli mize sedeli in iz sklede zajemali, kar nas je bilo v hiši, ded in baba, oče in mati, in nas sedmero otrok (osmi je bil „študent“, tedaj ga ni bilo doma). Imeli smo svojo prostorno hišo, z borjačem in vrtom obzidanim; imeli smo goveje živine in drobnic; oče so s živino kupčevali, in kedar so par volov prodali, smo se mi otroci vselej veselili, ker je bilo vselej to zgovorjeno, da ima dati kupec „šenk“ otrokom, in tako smo po kaki „groš“ vdobili. Kar nam voli zbolijo, goveja kuga nam pobere več parkljev, oče pridejo vsled tega (pa zavolj stroškov za „študenta“, ki je bil uže v viših šolah) v dolgé, iz katerih si niso mogli več pomagati. Hišo, z vrtom, poljem in vinogradi si razdelijo upniki — bilo je po nas! Nismo bili ravno bogati, pa ubogi tudi nismo bili, srednje je bilo naše premoženje, da smo se pošteno živiti mogli. Vse je šlo z Bogom! Nasledke tega propada čutimo potem vedno, kar nas je iz naše hiše še v tej dolini solz in stokov, rev in težav. Ali tedaj nimam prav, ko pravim: Bolje nam je bilo nekđaj, kakor zdaj?

Ena sestra mi je ostala v Kanalski dolini, ena v Cerkljanskih gorah, eno smo pustili v Brdih, ena pa je ostala v domačem kraju. Vse razum ene so uže ta svet zapustile, pa tudi prva

je, akoravno je imela dve tretinji glasov na razpolaganje, vendar odstopila od svojega kandidata za predsednika in je volila tri po njih nasvetovane v odbor. Pri zadnji volitvi so iz odbora izbacnili može, ki imajo saslugе za čitalnico, in tu se ne more ugovarjati, da jih pri zboru ni bilo. Tudi izvoljenih dveh ni bilo, pa so jih le izvolili. Ako bosta izvoljena odbornika z a m o g l a redno sej se vdeleževati, ne vem, vendar pa se predrzmem dvomiti. Kajti eden je od danes do jutri v Gorici, vsak hip je lahko prestavljen*), drugi ima pa že se svojo službo toliko opravila, da mu tudi pri naj boljši volji ni mogoče odborovih sej se vdeleževati. Zarad tega je gotovo neopravičeno, da so se izpustili može, ki so že leta in leta delali za društvo. Hočemo pa videti, kaj bo storil nov odbor; naj gleda, da mu bo le blagor društva na srcu!

— Zima je letos strogo pazila kalendarjevo napoved, kedaj da naj nastopi. Po hribih je padlo dovolj snega in tudi o škodi se pripoveduje, posebno po gojzdi. Mrčesov bo mnogo poginilo, pa tudi za poljske in vrtné dobrotnike je huda, za tiče namreč in želeti je, da se jim po okoljščinah kaj živeža potresa, saj bodo dobro povrnili na spomlad.

*) Gl. dom. nov. Ur.

Iz za gorske peči, 22. dec. (Sneg nove pošte.) Pariški observatorij je letos dosti snega napovedal in ga imamo tudi. Sneg nam je naredil „tabula rasa“ na gorskih mapah saj za en čas. Ni viditi več ne oranja, ne košne grive, ne brazd ne njihovih mejnikov in tudi preprirov zarad poslednjih saj v tem času med nami ne bo. Še celo skalnata rebra po polji so skrita pod tiho snežno odejo. Lahno rečemo gorjam, da zdaj imamo povsod samo debelico in stopnja ne odmeva več od trdega „školja“. Da bi se le dalo v sneg tudi orati ter iz njega kaj pridelati, ne strašili bi se tako novih davkov! Obilnost snega kmeta ne straši, ker ve, da bo popred iz njega izkobacal ko izpod malo da ne neprenesljivega bremena davkov, pod katerimi stoka in

je zapustila osem otrok, druga osem, tretja devet. Od teh je eden čez morje v južno Ameriko odšel, kjer je menda tudi uže umrl, drugi se nekaj po svetu klatijo, nekaj pri vojaščini služilo, nekaj hodijo doma s trebuhom za kruhom. Da bi bil človek pri volji, mogel bi tu cel zanimiv roman spisati; toda vse to premišljeva, iz oziraje se na posebne udarce, ktere je naša nekđaj tako srečna hiša pretrpela, in pod katerimi deloma še stoka, mi prejde navadno vsa volja, na drobno popisovati nemilo osodo našega rodu, samo zdaj pa zdaj zdihnem, rekoč: O žalostni sedanji, o srečni nekdanji časi!

To naše pozemeljsko življenje ima „bona mixta malis“ ali „s m e h s e m e š a z ž a l o s t j o“ (Preg. XIV, 13.). To kažejo tudi ti moji pričujoči sestavki, v katerih zdaj kako smešno povem, zdaj se pa v žalostne spominke pogreznem. Saj ni tedna brez petka, ni leta brez štiridesetdanskega posta in brez kvatri. In to je prav! Saj je tudi, ako se ne motim, znani A l b a n S t o l z enkrat zapel:

Immer fröhlich ist gefährlich,
Immer traurig ist beschwerlich,
Immer aufrichtig ist ehrlich.

Kaj bi začel človek, ako bi imel vsaki dan pust? Vsaki dan ne more biti nedelja. Kaj bi

ječi. „Al bo kedaj bolje?“ tako se poprašuje hribovec in premišljuje s podprto glavo za pečjo, zdaj ko ina čas se z davkarskim vprašanjem pečati, čeravno ga on rešil ne bo. Pač pa imajo gg. cenilne komisije pri razvozanji tega za poljedolca važnega vprašanja svojo merodajno besedo spregovoriti. Toda bati se je, da ne mislijo nič dobrega, ker uže zdaj eden, njih v dopisu v S. hribovskim magnatom zaušnico daja. Bi radi po davkih kmeta za magnata sodili? Kali? Tisti, ki se imajo z enacim častnim naslovom ponašati, so se menda v boljših i lepših krajih rodili, a ne tam v „Sibiriji“, kjer sta zima in mraz omenjenim gospodom preglavico delala! Mislim, da nas za tako veličanstvo nobeden izmed njih ne bo zavidal, marveč pri uredovanji novega davka na lego kraja oziroma „strašne goriške Sibirije“ ozir jemal. — Sliši se o „novih poštnih“ štacijah, ki se mislijo semtertje po naših hribih napraviti. Denara tedaj dovolj; pa sklada-
 j ga kmet. Nam bo li kaj s tem pomagano? Kdor nij slep hodil po tih krajih, bo še bolj spoznal krvavo potrebo boljših cest. Te nam dajte, potlej še le pošto. Sicer nam pošta družega ne pomaga, ko da bomo plačilne naloge in enaka pisana uradnijska strašila popred v roke dobivali in pa da nam bodo dunajski „krah-ritterji“ s pridnim pošiljanjem svojih srečk še zadnji soldiček, ki se nam v žepu trese, izmuzniti skusili.

Ogled.

Avstrija. 20. oktobra ravno pretečenega leta je državni zbor začel svoje delovanje in do zadnje seje njegove zgotovil je sledeče postave oziroma predloge: Postava, po kateri se mestu Tachau-u posojen denar nazaj plačuje; — vladni predlog, vsled kterega cesarska določba glede §. 14 banknih aktov zgubi svojo veljavo, — postava za vojaške penzije; predlog Kovalski-ev, ki meri na to, da je deželno posojilo gališko davka in drugih taks prosto;

začeli mesarji, ako bi bil vsaki dan post? Vsaki teden ne morejo biti kvatri. Sam fežol nekterim ne dopade, sama repica nektere bode, ali „jota“, kakor ji naši Goričani pravijo, skoraj vsakemu dopade; in to vem, da sem bil kot otrok doma naj bolje zadovoljen, kedar smo dobili na mizo „ričet“. Zato sem tudi bralcem v „nekaj in zdaj“ neko „joto“ ali „ričet“, ali pa, ako hočete tako, neko zmes podal, da bralci vsake reči nekaj malega tu udobijo, da se tu pa tam en malo nasmehnejo, tu pa tam revnega pisatelja teh vrstic pomilovajo, tu pa tam svoj nos zavijajo. Vse ni za vse: težko je vsem ustreči. To sem videl in skusil lani, ko sem bil nekaj o plesu“ za Glasov listek napisal: enim je bilo prav, drugim ne. Mislim sem si: Še Bog ne stori vsem prav, kaj pa še le jaz! Ljudje so plesali, od kar svet stoji, plešejo tudi zdaj, in plesali bodo tudi v prihodnje, naj se nekteri gospodje repenčijo, kolikor hočejo. Svet se vrti, mladina (in vmes tudi še kaka starina!) se hoče tudi vrteti. To je bilo nekaj, to je zdaj. Pa nekaj je bil ples pošten, in manj nevaren za dušo in za telo, kakor je zdaj. Pa kaj bom tu zopet o plesu govoril? Kdor želi moje misli o plesu poznati, naj lanski Glas v roke vzame, pa moj sostavek o plesu bere.

(Dalje prih.)

— akcijska postava; — postava, ki pripoznava kvinkvenije (petletnice) vseučiliškim profesorjem in še nekterim drugim; — budget za leto 1875; — postava, zadevajočo avstrijsko-ogrsko konsularno sodnistvo v Egiptu; odsekovo sporočilo zastran volitev velikega posestva na gor. Avstrijskem. Vse to je obravnaval državni zbor v pretečenem zasedanji in vprašati se mora, ktera zmed teh postav oziroma predlogov bo posebno koristil ljudstvom avstrijskim?

Česki državni poslanci so dobili vabila, naj pridejo v zbor, ali pa naj se opravičijo, zakaj da jih ni. Sliši se, da mislijo mladi in stari različna odgovora predsedništvu poslati. Ker nekterih poslancev volitve niso bile odobrene, bodo za dotične okraje takoj nove volitve razpisane. Delegacije bodo zborovale še le na jesen 1875. Da tako pozno, zgodi se zavoljo — Ogrov. Trikrat so že sedanji poslanci volili v delegacije, in ker je upati, da bodo nove moči prišle v novo voljeni državni ogrski zbor — in morda tudi vladi bolj udane — pa tudi zarad tega, ker bodo deželni zbori sklicani hitro po veliki noči, se je zasedanje delegacij odložilo.

Zunanje države. Ze zopet gre govorica o nekem napadu na Bismarcka. Pri parlamentarni pojedini je Bismarck sam pripovedoval, da je od policije prejel natančno, da ima nove dokaze v rokah, po kterih se da sklepati, da je zopet nova zarota zoper njegovo življenje. Akoravno je za časa Kullmanna jasno kot beli dan bilo dokazano in spričano, da morivec ni v nobeni zvezi s katoliško stranko, vendar se Bismarckovi moliki na Pruskem in Avstrijskem ne sramujejo svojim bralcem laži natvezati, ki zavoljo prevelike bedarije zasluži, da se objavi. Naši bralci pa lahko sprevidijo, kako je liberalcem vsako sredstvo po volji, ako le zamorejo po katoliški cerkvi, po škofih, po duhovščini in po katoličanih mlatiti. „Norddeutsche Allg. Zeitung“ pripoveduje, da je nek francoski nadškof delalcu D u c h e s n e-u 60.000 frankov obljubil, ako državnega kancelarja izmed živih spravi! Ta francoski škof pa je le druga oseba, pravi kovači Bismarckovega pogina so v Belgiji. Ako bo državni kancelar in njegovi časopisi vsak dan trobili o vednih napadih, bo tudi to postalo na v a d n o, in navadna hrana vsaki dan pogreta, se pristudi. Sicer je pa vsa komedija o ministerski krizi gladko stekla in tudi nemški poslanci so zapustili svoj državni zbor, ter se podali na dom.

Nedeljski pogovori.

(Spisuje Fr. Kuralt.)

Bilo je v nedeljo po zgodni maši, ko se sosed Jože snide z županom, kateremu je počel tožiti o slabi letini.

Jože. Kmet je res siromak. Noč in dan se trudi celo leto, ko pa pride novo leto vesel je da se je ohranil pri življenji, da ni naredil dolga na svoje posestvo, ali ga pa saj ne pomnožil.

Župan. Meni se pa kmetijski dan ne zdi ravno tako reven in siromašen, ako ga bolj na tanjko pregledamo. Ljubši mi je vender biti

kmet, kot pa kak reven rokodelec v mestu, kjer mora s pičlim zaslužkom revno preživeti svojo družino. Mi pa, ako hočemo, vender lahko toliko pridelamo, da se pošteno prehranimo in včasih še kaki krajcer na stran stavimo.

Jože. To samo ti lahko govoriš v celi naši soseski, kdo drugi je tako bogat, da lahko reče, da je kaj prigospodaril? Vsaki le toži, da gre njegovo gospodarstvo od leta do leta bolj rokovo pot. Če bo šlo vedno tako naprej, ni nam moč izhajati, popustiti bomo morali vse in iti v Ameriko. Davki so vedno večji, delalci vedno dražji, pridelki pa vedno jednaki, ali pa od leta do leta še slabiji.

Župan. Prav imaš v nekterih stvareh. Vender pa jaz temu ne pritrdim, da bi bil kmetijski stan tako slab, kakor ga ti opisuješ. Vsaki kmet bi si lahko toliko zaslužil, da bi lahko živil, ako bi za svoje gospodarstvo tudi vse vpotrebil, kar umno gospodarstvo zahteva. Ni mu se treba truditi po živinsko, ampak poleg marljivosti imeti mora tudi toliko znanstva, da razume pametno in z vspehom gospodariti. Ravno tega pa našim gospodarjem pomanjkuje, ker veliko stvari v svojem gospodarstvu zanemarijo, katere bi jim lahko obilnih dohodkov dale. Kako se zanemari polje, sadjereja, živinoreja, vrtinarstvo itd.?

Jože. Jaz te ne razumem, kaj da ti misliš. Tvoje mnenje je, da bi moral biti vsaki kmet učenjak in poleg tega moral tudi še po latinsko brati znati.

Župan. Jaz nisem nikakor učenjak in tudi ne znam latinskega jezika, vendar se pa ravnam pri gospodarstvu po vseh pravilih, po katerih se mora vsaki umni kmetovalec ravnati, ako hoče dobro gospodariti. Pogled našega gospoda učitelja, kateri je pred nekoliko leti priženil posestvo, kako dobro in umno on gospodari. Nobene stvari on na njegovem posestvu poprej ne počne, dokler ni poprej dobro premislil, ako mu bo dalo dobiček ali ne. On vedno prebira kmetijske časopise in knjige, ter si iz njih mnogo dobrega pridobi za svoje gospodarstvo.

Jože. On ima denar, in takemu je lahko biti kmet. Nam pa tega pomanjkuje.

Župan. Se vé da, k vsakemu gospodarstvu je potreben denar. Ali, reči ti pa moram, da nikdar ga še nisem vidil, da bi kateri sold izdal brez potrebe. Pri vsaki stvari dobro prevdari, in povsod ima nekoliko dobička. On mora pa tudi vsako delo plačati, kar nam ni treba, ker lahko mnogo z našo domačo družino opravimo.

Jaz grem večkrat k njemu, da mi pokaže njegovo živino, dvor, polje, vrt, in drugo njegovo gospodarstvo, in kolikorkrat pridem od njega, vsakikrat sem se nekoliko novega naučil. On je prav prijazen človek in veseil ga; ako ga kaki gospodar pride obiskat, da se more o gospodarstvu kaj z njim pogovoriti. Če hočeš danes popoldne po večernicah greva k njemu in gotovo ti ne bode žal.

Jože. Meni bi bilo že prav, ali kaj mi pomaga, takih lepih krav si vender ne morem nakupiti, kakor jih ima on. Tudi tako lepega dvora in tako snažnih hlevov si ne morem napraviti. Obžalovati bom le moral, da ostanem na večno le reven kmet.

Župan. Pri tem ostane! Popoldne se podava k gosp. učitelju. Videl boš, s kako prijaznostjo naju bo sprejel, in kako težko ga bo deš zapustil.

Večerice so dokončane, župan in njegov
sosed Jože podasta se k učitelju na njegovo po-
sestvo, ter najdeta učitelja pred hišo z njegovo
ženo, ker ravno povrnil se je iz cerkve.

Učitelj ju prime prijazno za roke in pelje
v svojo sobo. Podvori ju s kozarcem dobrega
vina, potem pa vpraša, kaj da ju je k njemu
napotilo?

Župan. Ne zamerite, gospod učitelj, moj
sosed Jože bi rad z Vami se spoznal, in ogle-
dal Vaše gospodarstvo, o katerem sem mu že
jaz toliko lepega pripovedoval.

Učitelj. Veseli me, da me tako počastite.
Res ne morem dosti Boga hvaliti, da mi je dal
letos tako obilnih pridelkov. Lanska zima bila
je res slaba, vendar se je pa vreme spomladi
tako spreobrnilo, da smo nekoliko več pridelali,
kakor pa poprejšne dve leti.

Jože. Huda so bila res zadnja leta. Moja
živina že ni imela družega na sebi, kot kožo in
kost. Skoraj je že opešala, da sem težka dela
že komaj z njo opravljal. Bog daj, da bi saj
prihodnja leta bila boljša, ker drugače res kmet
že nemore več živeti.

Učitelj. Bog nas ne bo zapustil, samo
tudi mi sami ne smemo obupati, in storiti vse
kar je naša dolžnost. Saj pregovor pravi: Po-
magaj si sam, pa ti bode tudi Bog pomagal. Vi
mislite, da je kmetijski stan tako slab. Jaz
sem popolnoma družega mnenja. Akoravno še
nisem dolgo časa kmetovalec, vendar sem se
prepričal, da kmet lahko sebe in svojo družino
pošteno prehrani, ako marljivo in unno gospo-
dari. Ali koliko pa je takih gospodarjev, da bi
znali, ali pa vsaj hoteli unno gospodariti? Naša
okolica ima dobro zemljo, in milo podnebje v
katerem vsi pridelki dobro rastejo. Vi pa tožite,
da se potem ne more dobro gospodariti. Zemlja
ni kriva in tudi podnebje ne, krivi smo mi sa-
mi, ako zemljo slabo obdelujemo. Bog je člo-
veka vstvaril ter mu jo izročil, da jo obdeluje,
in ona njega hrani. Ako mi zemljo nemarno
obdelujemo, nam bo tudi ona malo rodila.

Poglejmo mi le travnike v naši okolici!
Kako so vsi zanemarjeni, ni družega, kakor ki-
sla trava, ko bi lahko naj boljšo krmo na njih
pridelovali.

Brez denarja, samo ako upotrebi svojo moč,
vsaki gospodar, bijjih lahko zboljšal, ako bi ho-
tel narediti nekoliko jarkov, da bi se mogla od-
tekati preobilna mokrota. Hitro bi zrastle na
mesto ločja in šara naj boljša krma. Nobeden
se ne ravna po pregovom: „Ako hočeš imeti
zrna, sejaj dobre trave.“

To se pravi: Krma da živinsko hrano.
Živinska hrana pospeši živinorejo in nam da
gnoj. Gnoj pa da zrno in zrno človeku hrano
in denar.

Kako izgledajo naša sadnja drevesa? Ko-
liko praznega prostora okoli hiš in drugega po-
slopja se nahaja, ko bi lahko bile zasajene z
zlahtnim drevjem, katero bi dajalo lepe dohod-
ke, koliko je družega prostora izgubljenega v
kakem zakotji, kjer se sprehajajo le kokoši, ki
bi se lahko nasadil z eno ali drugo sadnosno
rastlino.

Sadna drevesa porašena so z mahom, na-
polnjena z vsakovrstnimi boleznimi, pridelkov se
od njih nič ne dobiva še semena nam ne dajo,
ker se ne zaprečijo in ne odstranijo škodljive go-
sence. Vsak majhen prostorček pri gospodarstvu

je že nekak kapital, kateri dobro obdelan in
zasujen nam dá gotovo obilnega dobička. Vidi-
te dragi moj Jože, jaz vam bom s časom vse
povedal, kako sem jaz gospodaril, in kako se
dandanes gospodarim, in vendar se nikdar ne mo-
rem pritožiti čez kmetijski stan. Jaz vedno
z pridelki prehranim svojo družino, in še neko-
liko denarjev. In tako hvala Bogu mi gre ved-
no dobro. (Dalje.)

Domače stvari.

(Za spominek dr. Hrasta) darujejo gg.
Gergolet 1 gl. — S. Gregorčič 3 gl. — Primo-
žič 3 gl. — V. Tomagniu 2 gl.

(Imenovanje.) Gospod Leopold Budal,
adjunkt pri okrožni sodnji v Gorici, je od mi-
nisterstva imenovan sodnik v Tominu. Cestitamo
Tomincem, da dobé tako izvrstnega in značaj-
nega uradnika za sodnika. — Gospodična Fran-
čiška B o v c o n je imenovana začasna učiteljica
v Solkanu.

(G. prof. Fr. Ivčič) je dobil od deželnega
odbora kranjskega prijazno pismo, v katerem se
prosi, da z ozirom na dotične obravnave in sklepe
deželnega zbora 16. okt. t. l. svoje mnenje o
tem izreče, koliko oralov, njiv, travnikov, vrtov,
vinogradov, gozdov itd. je neobhodno potrebno
za kmetijsko šolo na Dolenjskem, in da zapiše
potrebno gospodarsko orodje in učne pomočke
in napravi proračun stroškov za te reči.

(Včerajšni „Fco“ in „Isonzo“) pograbila
je policija.

(Hudobija brez honca.) Naša ljuba Gorica
koraka krepko naprej. Hudobij ni konca ne
kraja. Tatje kradejo po hišah, prodajalnicah,
cerkvah in samo tam ne, kjer jim ni moč; po-
nočno upitje se razlega noč za nočjo in kar ni
bilo dovolj, da so goriški fakini in enaka sodrga
do sedaj storili, pomagajo še v o j a k i! Pretepi
so že navadni in tudi umori so prišli na dnevni
red. Žalosten dokaz imeli smo pretečene praznike.
Renški fantje pridši v Gorico, bili so dobre volje v
neki gostilnici pa zasledovali so jih nekateri goriški
potepuhi in iz djanja se vidi, da so jih hoteli oropati,
ker so imeli fantje denarje. Po natakarku opozoreni
šli so iz gostilnice, potepuhi pa so jo vdrli za njimi in
blizo pošte zabodel je hudobnež nož v prsa mla-
denču, da je v kratkih minutah dušo izdihnil.
Trije drugi bili so še močno ranjeni. O nesreč-
nežu nam piše prijatelj: Mladeneč bil je delalen,
skrben, ljubeznjiv in kar je še naj več vredno,
nedolžen kot otrok in pobožen. Največe veselje mu.
je bilo že v očeh brati in spolniti voljo svoje matere
Fant ni bil ponočnjak, noben večer ni izostal čez „ave
Marijo“ od zunaj, ako ni bil po opravljenih pri kme-
tih ali stricu“. — Umrjenega, ki je sin pre-
možne vdove, prepeljali so na domače pokopali-
šče v Renče, potepuhe in morilce so dejali v
zapor. Taki zgledi bi pač morali oči odpirati
mladim in starim, da bi spoznali, kaj pravi cer-
kvena zapoved: „Posvečuj zapovedane praznike“,
pa tudi mestna straža in magistrat bi se morala
od sramote pod zemljo skriti.

(„Lukamalja“). cenjeni naš dopisnik tu v
mestu, izročil nam je neko „poslano“, ki odgo-
varja na dopis v „Slovincu“ iz goriške okolice.
Ce tudi vsega dopisa ne odobrujemo, še manj
pa odgovornost za-nj sprejmemo, daja nam to
„poslano“ priliko zoper natolčevanje nekterih
gospodov javno oporekati, kakor da bi bili mi

v kaki zvezi z onim dopisom. Mi pač ne mo-
remo za to, ako se javne naredbe tudi javno na
rešeto devajo, dandanes to ni nič posebnega, saj
svet ni z deskami obit. Recite pa Vi ali kdo
drugi kar koli hočete, eklatantna n e z a u p n i c a
bila je dana učiteljstvu našega semenišča stem,
da se je vodstvu in profesorjem naznanilo kot
fait a compli, da pride znani gospod. (kterega o-
sebno poznamo in čislamo) za pet dni supli-
rat. Prepričani smo in brez dvoma tudi Vi, da bi
bil gotovo eden zmed naših vrlih profesorjev,
če tudi za „Bog lonaj“, kakor Vi pravite, su-
plenturo za pet dni prevzel, da bi jih bil le
kedo vprašal. Pustimo pa to, saj je zdaj vse v
redu.

Med. & Chir.

Dr. Martin Keršovani
Magister porodničarstva,

ki se je iz Gradca prisedši v Gorici
naselil, se p. t. občinstvu priporoča
ter javlja, da bode zdravil na domu
vsaki dan od 10. do 12. ure predpol-
ne. Stanuje: na „starem placu“
št. 29. tik velike cerkve.

100

OBISKOVALNIH LISTKOV VELJA
v Mailingovi tiskarni
samo 1 goldinar.

Z GOTOVIM VSPEHOM

rabi se

pravi

VILJELM-ov

protiartritičen, protirevmatičen

čaj za čistenje krvi

v naslednjih boleznih:

- 1) pri revmatičnem vnetji,
- 2) pri protinu (gicht)
- 3) pri boleznih podtrebušnih posebno pri takih,
ki veliko sedijo,
- 4) pri povečanju in zaprtji jeter,
- 5) pri spuščajih posebno pri lešajih,
- 6) pri sifilitičnih boleznih,
- 7) kot priprava pri rabi mineralnih vod v ime-
novanih boleznih,
- 8) kot nadomestilo mineralnih vod proti nave-
denim boleznim.

**Svari se pred ponarejanjem in
sleparstvom!**

Pri kupovanji naj p. n. občinstvo natanko pazi na
mojo postavno zavarovalno marko in firmo, kar je na
vsakem zavitku na zunanji strani razvidno, da se s po-
narejanjem ne daja zaslepiti.

Pravi Viljelm-ov protiartritičen, protirevmatičen
čaj za čistenje krvi dobiva se le iz prve mednarodne to-
varne protiartritičnega, protirevmatičnega čaja za čisten-
je krvi v Neunkirchen-u pri Dunaju, ali v mojih po-
časopisih naznačenih zalogah.

En zavitek v 8 oddelkov razdeljen, po zdravniškem
naukazu pripravljen, z navodom, kako se rabi v raznih
jezikih, velja 1 gld., kolek in pošiljatev 10 sold.

Da ima p. n. občinstvo večjo priložnost pravi
Viljelm-ov protiartritični in protirevmatični čaj za či-
stenje krvi kupovati, naznani se, da se dobiva v Gorici
v lekarnici A. Franzoni-ta, v Trstu pri Serravallo-u.